

ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з навчально-методичної роботи

Олена ДЯГИЛЕВА

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З дисципліни ІСТОРІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Морський та внутрішній водний транспорт
Освітньо-наукова програма	Управління судновими технічними системами і комплексами
Семестр та курс навчання	II семестр, I курс
Статус дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	очна/заочна

Херсон 2022 р.

Робочу навчальну програму із дисципліни «Історія та організація системи освіти» розроблено відповідно до навчального плану та освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 271 Морський та внутрішній водний транспорт д.пед.н., професором, професором кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки Ляшкевич А.І. – 22 с., мова навчання – українська.

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки

Протокол № 1 від 26 жовтня 2022 р.

Завідувач кафедри

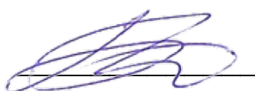
Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Гарант освітньо-наукової програми

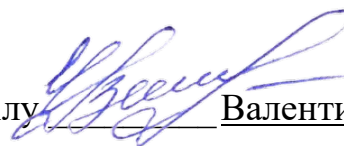
Володимир САВЧУК

Проректор з науково-педагогічної роботи к.т.н, професор

Андрій БЕНЬ

Завідувач навчально-методичного відділу

Валентина ЧЕРНЕНКО

Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти ХДМА

Протокол від 30 серпня 2022 року № 1

Позначення та скорочення:

ЄКТС – Європейська кредитно-трансферна система;

Л – лекція;

ПЗ – практичне заняття;

СР – самостійна робота

ОНП - освітньо-наукова програма

1. Місце дисципліни в структурі освітньо-наукової програми

Дисципліна «Історія та організація системи освіти» за навчальним планом та освітньо-науковою програмою входить до циклу загальної підготовки докторів філософії.

Навчальний курс передбачає:

- лекції, під час яких викладаються ключові моменти та основні положення;
- практичні заняття для отримання необхідних вмінь і навичок використання аналітичного інструментарію та перевірки правильності розв'язання ситуативних завдань;
- самостійну роботу, що включає вивчення курсу за навчальними посібниками, нормативній та законодавчій базі, додатковим джерелам, підготовку відповідей на тестові і контрольні запитання.

Робочу програму з дисципліни «Історія та організація системи освіти» складено відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Управління судновими технічними системами і комплексами» зі спеціальності 271 «Морський та внутрішній водний транспорт».

Вивчення навчальної дисципліни «Історія та організація системи освіти» спрямовано на формування таких загальних компетентностей:

Таблиця 1.1 Загальні компетентності відповідно до ОНП

№ з/п	Компетентність
ЗК1	Здатність до письмової та усної комунікації українською та англійською мовами. Здатність володіння теоретичним термінологічним науковим апаратом щодо предметної області.
ЗК2	Уміння планувати та керувати часом.
ЗК5	Здатність ефективно працювати в національному та міжнародному контексті, як особистість і як член команди.
ЗК6	Уміння діяти на основі етичних міркувань.
ЗК7	Навички взаємодії та міжособистісні навички. Уміння мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК8	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК9	Уміння адаптуватися та працювати в нових ситуаціях.
ЗК10	Здатність проявляти креативність, продукувати нові ідеї для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницької діяльності.

ЗК11	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, що отримана з різних джерел.
ЗК12	Здатність використання комп'ютерних, інформаційних та комунікаційних технологій, що необхідні для проведення наукових досліджень.
ЗК14	Здатність продемонструвати свої знання та розуміння основних фактів, концепцій, правил та теорій, пов'язаних з предметом дослідження. Вміння інтерпретувати результати досліджень, здійснювати підготовку аналітичних матеріалів, наукових доповідей і презентацій та брати участь в дискусіях із досвідченими фахівцями.
ЗК15	Володіти методологією науково-педагогічної діяльності.

Таблиця 1.2 Програмні результати навчання, якими має оволодіти здобувач відповідно до ОНП

№ з/п	Програмний результат навчання
ПРН 02	Встановити самостійно дослідницькі цілі.
ПРН03	Вибирати технологію пошуку інформації, співвідносити інформацію для вирішення конкретних дослідницьких задач.
ПРН04	Побудувати та аналізувати інформаційні бази
ПРН05	Модифікувати набуті знання та навички. Ідентифікувати, імітувати та копіювати навички виконання певних дій.
ПРН06	Відходити від стереотипів, адаптуватися та діяти в новій ситуації, аргументувати нестандартні рішення в критичних ситуаціях.
ПРН07	Передбачати можливості для успішної реалізації інноваційних ідей.
ПРН08	Поважати думку колег, в тому числі, що мають іншу точку зору. Допомогати колегам у формальній та неформальній обстановці.
ПРН12	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми в сфері управління СТСіК українською та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.
ПРН13	Продемонструвати стиль ділового спілкування при оформленні документів та в діловій переписці.
ПРН14	Показати знання особливостей етикету при проведенні ділових зустрічей.
ПРН15	Визначати та реалізовувати дослідницькі та проектні цілі в межах правового поля. Співвідносити інструменти реалізації дослідницьких задач з нормативно-правовими актами.
ПРН18	Застосувати функцію самоменеджменту та самомотивації.
ПРН19	Трансформувати теоретичні знання у практичну площину.
ПРН20	Узагальнити та дослідити на теоретичному рівні отримані практичні результати.
ПРН21	Вирішувати задачі інноваційного характеру за допомогою сучасних програмних та технічних засобів.
ПРН 24	Застосувати принцип доцільності при виборі дослідницьких інструментів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен *знати*:

- основні принципи організації освітнього процесу та системи вищої освіти в Україні;
- нормативно-правову базу організації освітнього процесу;
- основні форми організації освітнього процесу та види проведення занять;
- основні форми та засоби контролю якості підготовки фахівців;
- основні умови здійснення освітньо-виховної діяльності в закладах вищої освіти.

Уміти:

- проектувати навчальну діяльність за певним напрямом фахової підготовки;
- використовувати освітні стандарти для розробки навчальних та робочих планів, підготовки навчальних і робочих програм навчальних дисциплін;
- планувати навчальні заняття з урахуванням інноваційних технологій організації освітньої діяльності;
- складати "індивідуальний план навчальної, науково-методичної, організаційної, виховної та іншої роботи викладача вищого освітнього закладу;
- розраховувати штат науково-педагогічних працівників вищого закладу освіти.

2. Зміст навчальної дисципліни

Опис початкової дисципліни «Історія та організація системи освіти»

Таблиця 2.1 - Опис навчальної дисципліни

Термін вивчення дисципліни	Обсяг дисципліни			Розподіл академічних годин за видами занять очної та заочної форм навчання					Контроль знань			
	Семестр	Всього академічних годин	Кредити ECTS	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Вид індивідуального завдання	Модульні контрольні роботи	Залік	Іспит
				Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Семінарські заняття					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Загальна кількість академічних годин за очною формою	I	90	3	28	14			48	-	-	+	
Загальна кількість академічних годин за заочною формою	I	90	3	6	6			78	-	-	+	

3. Структура навчальної дисципліни за очною та заочною формами навчання

Таблиця 3.1 – Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділів та тем	Обсяг годин							
		Очна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Лекція	ЛЗ	ПЗ	СР	Лекція	ЛЗ	ПЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Вступ. Історія вищої освіти в Україні до радянських часів.	2			6	2			6
2	Історія вищої освіти в Україні за радянських часів.	2			4			2	6
3	Розвиток вищої освіти України за період державної незалежності України	2			6				10
4	Державна освітня політика в контексті визначальних характеристик цивілізаційного процесу	4		2	4	2			6
5	Якість, рівність доступу та конкурентноздатність освіти як показники державної освітньої політики в Україні	6		2	10				10
6	Нормативно-правова база забезпечення професійної діяльності працівників	2		2	6			2	8
7	Система стандартів вищої освіти	4		2	4				10
8	Державне регулювання професійної діяльності закладу вищої освіти	2		2	4				10
9	Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні.	2		2	2	2			6
10	Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти.	2		2	2			2	6
Всього		28		14	48	6		6	78

4. Рейтингова система для оцінювання успішності здобувачів освіти

Форми проведення занять: лекції, семінари, практичні заняття. Організація роботи слухачів передбачає поняттєво-категоріальний масив з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою літературою, а також розв'язання проблемних ситуацій та дослідно-творчих завдань.

Поточний контроль: здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, бліц-опитування; письмові самостійні роботи (реферати, есе); поняттєві диктанти, ведення термінологічного словника; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; робота зі схемами, науковими текстами, словниками; розв'язання психологічних задач; взаємоконтроль слухачів у парах і групах; самоконтроль тощо.

Для оцінювання успішності аспірантів очної та заочної форми навчання використовується рейтингова система, яка передбачає розподіл балів за виконання всіх запланованих видів робіт. При цьому максимальна кількість балів при умові бездоганного виконання дорівнює 100.

У табл. 4.1 та табл.4.2 наведено накопичувальну рейтингову систему оцінювання знань аспірантів очної та заочної форм навчання.

Таблиця 4.1 Накопичувальна рейтингова система поточного оцінювання знань аспірантів очної форми навчання

Елементи навчальної діяльності	Кількість занять	Максимальний бал за вид роботи	Всього за семестр, бали
<i>Опрацювання контрольних питань тем лекцій</i>	14	4	56
<i>Виконання практичних робіт</i>	7	4	28
<i>Виконання індивідуального завдання на платформі LMS Moodle</i>		8	8
<i>Виконання підсумкової залікової роботи на платформі LMS Moodle</i>		8	8
Всього максимум за семестр			100

Таблиця 4.2 Накопичувальна рейтингова система поточного оцінювання знань аспірантів заочної форми навчання

Елементи навчальної діяльності	Кількість занять	Максимальний бал за вид роботи	Всього за семестр, бали
<i>Опрацювання контрольних питань тем лекцій</i>	3	10	30
<i>Виконання практичних робіт</i>	3	10	30
<i>Виконання індивідуального завдання на платформі LMS Moodle</i>		20	20
<i>Виконання підсумкової залікової роботи на платформі LMS Moodle</i>		20	20
Всього максимум за семестр			100

Таблиця 4.3. Графік самостійної роботи за очною формою навчання

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Підготовка до практичних занять	14	щотижнево	Усне та письмове опитування
2.	Підготовка теоретичних питань (у тому числі питань, відведені на самостійне опрацювання)	10	щотижнево	Теоретичні питання, практичні та ситуативні завдання
3.	Виконання реферату	14	І раз в семестр	Усний захист
4.	Підготовка до заліку	10	В кінці семестру	Тестові та практичні завдання
Разом		48	-	-

Таблиця 4.4. Графік самостійної роботи за заочною формою навчання

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Підготовка до практичних занять	10	Згідно з розкладом	Усне та письмове опитування
2.	Підготовка теоретичних питань (у тому числі питань, відведених на самостійне опрацювання)	12	Згідно з розкладом	Захист завдань під час практичних та індивідуальних занять
3.	Написання реферату	12	І раз у семестр	Усний захист
4.	Підготовка презентації	12		Виступ та обговорення на практичних заняттях

5.	Доповнення основного лекційного матеріалу стислим конспектом з використанням рекомендованої літератури	12	Згідно з розкладом	Стислий конспект та його представлення
6.	Виконання завдань на платформі LMS Moodle	10	Відповідно до тематичного плану	Завдання теоретико-практичного характеру
7.	Підготовка до заліку	10	Протягом семестру	Тестові та практичні завдання
Разом		78	-	-

Одним із елементів оцінювання навчальної діяльності є *опрацювання контрольних питань тем курсу (програмою передбачено 10 тем)*, що дозволяють визначити рівень засвоєння аспірантами теоретичних основ. Якість виконання завдань аспірантами оцінюється за такими критеріями: - правильна відповідь на теоретичне питання оцінюється від 0 до 4 балів:

- за повне розкриття теоретичного матеріалу – 4 балів;
- за неповне розкриття теоретичного матеріалу – 3 бали;
- за неповне і неточне розкриття теоретичного матеріалу - 2 бали;
- за неповне, неточне розкриття теоретичного матеріалу - 1 бал;

Наступним елементом оцінювання навчальної діяльності є *виконання практичних робіт*. Для аспірантів очної форми навчання передбачено виконання 7 робіт на практичних заняттях, які оцінюються від 0 до 4 балів:

- за правильне розв'язання практичного завдання з наданням повної відповіді – 4 балів;
- за правильне розв'язання практичного завдання з наданням неповної відповіді – 3 бали;
- за розв'язання практичного завдання з помилками та з наданням неповної відповіді - 2 бали;
- за розв'язання практичного завдання з помилками та без надання відповіді - 1 бал;

Для аспірантів заочної форми навчання передбачено виконання 3 робіт на практичних заняттях, які оцінюються від 0 до 10 балів:

за правильне розв'язання практичного завдання з наданням повної відповіді – 9-10 балів;

за правильне розв'язання практичного завдання з наданням неповної відповіді – 7-8 балів;

за розв'язання практичного завдання з помилками та з наданням неповної відповіді – 4-5 балів;

за розв'язання практичного завдання з помилками та без надання відповіді – 1-3 бали.

Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи. Відображає засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування самостійності, як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасної моделі науковця. Видом самостійної роботи аспірантів є *виконання індивідуального завдання*, яке відображає теоретичні і практичні знання, і може дати максимально 8 балів для здобувачів очної форми навчання та 20 балів для здобувачів заочної форми навчання при найвищій якості виконання. При зниженні якості індивідуального завдання знижується і загальна сума балів, що наводиться у табл. 4.1 та 4.2.

Таблиця 4.5. Розподіл балів оцінки індивідуального завдання для здобувачів очної форми навчання за показниками

Кількість балів за показник						Всього балів за індивідуальне завдання
Своєчасність виконання		Своєчасність захисту		Самостійність підготовки	Повнота викладення інформації	
вчасно	невчасно	вчасно	невчасно			
2	1	1	0	3	2	8

Таблиця 4.6. Розподіл балів оцінки індивідуального завдання для здобувачів заочної форми навчання за показниками

Кількість балів за показник						Всього балів за індивідуальне завдання
Своєчасність виконання		Своєчасність захисту		Самостійність підготовки	Повнота викладення інформації	
вчасно	невчасно	вчасно	невчасно			
2	1	2	1	10	6	20

Оцінювання виконання індивідуального завдання ведеться за наступними показниками: 1. Своєчасність виконання (відповідно до графіка). 2. Своєчасність захисту (відповідно до графіка). 3. Самостійність виконання (в тому числі оцінка на наявність або відсутність плагіату). 4. Повнота викладення інформації. Кожний із згаданих показників оцінюється певною кількістю балів, а оцінка всієї роботи – це сума балів за кожний з показників.

Наступною складовою комплексної оцінки є **виконання підсумкової залікової роботи на платформі LMS Moodle**. Загальна сума отриманих балів визначається пропорційно до якості виконаних завдань.

5. Засоби діагностики, методи та питання для проведення підсумкового контролю знань аспірантів

Дисципліна передбачає використання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання (дебати, мозковий штурм, лекції з використанням інтерактиву, методи оцінювання і самооцінювання, планування та інші). З-поміж традиційних методів використовуються:

1) пояснювально-ілюстративний метод – студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. Застосовується для передачі великого масиву інформації;

2) метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, викладач, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб рішення поставленого завдання;

3) частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється викладачем або самими студентами на основі роботи над програмами і навчальними посібниками. Найчастіше застосовується на семінарах;

4) дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й вимірювання й виконують інші дії пошукового характеру. Ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільше повно.

Серед активних методів використовуються такі: 1) практичні вправи, у процесі виконання яких студенти моделюють свої дії у різних навчальних і виховних ситуаціях майбутньої професійної діяльності; 2) аналіз конкретних ситуацій як індивідуально, так і в малих навчальних групах (6-8 осіб), у ході розбору яких студенти не тільки вчаться формулювати проблеми й ухвалювати рішення щодо них, але й виробляють ряд важливих навичок в області міжособистісної комунікації, групової роботи й лідерства; 3) робота в малих навчальних групах, у ході якої студенти виконують практичні вправи, розбирають конкретні ситуації, готують групові проекти й беруть участь у ділових іграх; така робота допомагає студентам освоювати рольову поведінку, учитися ефективному спілкуванню й обміну досвідом, виробляти лідерські якості. Крім того вивчення курсу базується на використанні комунікативних методів, що охоплюють методи й процедури контакту студента з безпосереднім джерелом знань (викладачем методики, вчителем етики, керівником педпрактики та ін.).

Питання для проведення підсумкового контролю знань аспірантів

1. Визначити перелік необхідних ресурсів для організації освітнього процесу в ЗВО.
2. Охарактеризувати ступені вищої освіти.
3. Дати визначення поняття «учасники освітнього процесу».
4. Охарактеризувати сутність практичної підготовки студентів у ЗВО.
5. Обґрунтувати процес здійснення моніторингу розвитку ЗВО.
6. Дати визначення поняттю «органи студентського самоврядування у сфері вищої освіти».
7. Обґрунтувати сутність та значення вищої освіти в Україні.
8. Визначити принципи розвитку вищої освіти.
9. Охарактеризувати незалежність здобуття вищої освіти від політичних партій та громадських організацій.

10. Визначити складові успішної інтеграції системи вищої освіти України в Європейській освітній простір.
11. Охарактеризувати прогресивні традиції національної вищої школи.
12. Пояснити значення наступності процесу здобуття вищої освіти.
13. Передумови прийняття Закону «Про вищу освіту».
14. Охарактеризувати позицію фахівця в суспільному поділі праці.
15. Пояснити значення автономії зво в процесі його розвитку.
16. Обґрунтувати складові успішної академічної мобільності.
17. Визначити основні чинники академічної свободи здобувачів освіти.
18. Дати визначення поняття «вища освіта в Україні».
19. Обґрунтувати основні засади відкритості формування структури і обсягу освітньої, професійної та наукової підготовки майбутніх фахівців.
20. Охарактеризувати структуру освіти в Україні.
21. Проаналізувати нормативно-правову базу організації навчального процесу.
22. Пояснити сутність ЄКТС.
23. Охарактеризувати мотиваційні засади здобувачів вищої освіти.
24. Обґрунтувати поняття «національна рамка кваліфікації».
25. Розкрити особливості форм навчання в закладах вищої освіти.
26. Обґрунтувати тенденції розвитку вищої освіти в Україні
27. Охарактеризувати вплив глобалізаційних процесів на розвиток освіти в Україні.
28. Дати визначення поняттю «стандарт вищої освіти».
29. Обґрунтувати систему державного управління освітньої діяльності закладів вищої освіти.
30. Визначити основні компетентності випускника ЗВО.
31. Назвати форми атестації здобувачів вищої освіти.
32. Обґрунтувати систему стандартів вищої освіти.
33. Назвати фахові компетентності викладача ЗВО.
34. Пояснити значення поняття «освітня діяльність у ЗВО».

35. Охарактеризувати нормативно-правові акти, що регламентують організацію навчального процесу у вищій школі України.
36. Проаналізувати відмінність складових змісту освіти: нормативної та вибіркової.
37. Дати визначення поняття «результати навчання».
38. Обґрунтувати права ЗВО, що визначають його автономію.
39. Проаналізувати основні види діяльності викладача ЗВО.
40. Дати визначення поняття «спеціалізація».
41. Обґрунтувати діяльність ВРУ та КМУ у формуванні державної політики вищої освіти.
42. Визначити особливості навчальної роботи викладачів закладів вищої освіти.
43. Пояснити сутність поняття «компетентність випускника ЗВО».
44. Обґрунтувати можливості міжнародної діяльності навчальних закладів вищої освіти.
45. Охарактеризувати шляхи фінансування ЗВО.
46. Дати визначення поняття «спеціальність».
47. Обґрунтувати основні чинники підвищення якості вищої освіти.
48. Визначити складники сприяння державно-приватного партнерства у вищій освіті.
49. Пояснити значення поняття «освітня програма».
50. Визначити особливості ступеневості вищої освіти в Україні.
51. Охарактеризувати сутність державної підтримки підготовки фахівців з числа осіб з особливими потребами.
52. Дати визначення поняття «галузь знань».
53. Визначити порядок проведення державної атестації.
54. Охарактеризувати права громадян України на здобуття вищої освіти за другою спеціальністю.
55. Визначити рівні підготовки фахівців з вищою освітою.
56. Схарактеризувати процес підготовки докторів філософії.

57. Сутність освітньо-наукової програми докторів філософії .
58. Пояснити поняття «якість вищої освіти».
59. Назвати складові системи вищої освіти.
60. Визначити принципи забезпечення якості вищої освіти.
61. Охарактеризувати ступеневість вищої освіти.
62. Визначити органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти.
63. Охарактеризувати сутність набуття найвищих компетентностей для здобуття наукового ступеня доктор наук.
64. Дати визначення поняття «галузь знань».
65. Визначити перелік необхідних ресурсів для організації освітнього процесу у ЗВО.
66. Охарактеризувати ступені вищої освіти.
67. Дати визначення поняття «учасники освітнього процесу».
68. Охарактеризувати сутність практичної підготовки осіб які навчаються в ЗВО.
69. Обґрунтувати процес здійснення моніторингу розвитку ЗВО.
70. Дати визначення поняттю «органи громадського самоврядування у сфері вищої освіти»
71. Охарактеризувати зміст навчального плану у ЗВО.
72. Визначити шляхи формування державної політики у сфері вищої освіти.
73. Дати визначення поняття «заклад вищої освіти».
74. Обґрунтувати право безоплатного здобуття вищої освіти у ЗВО.
75. Охарактеризувати організаційно-педагогічні умови здобуття вищої освіти.
76. Охарактеризувати значення розвитку індивідуального самопізнання здобувачів освіти.
77. Пояснити поняття «особистість – найвища цінність суспільства».
78. Обґрунтувати сутність нормативного та вибіркового компонентів змісту освіти у ЗВО.

79. Визначити основні вимоги до змісту освіти у вищій школі.
80. Пояснити поняття «гуманізація вищої освіти».
81. Охарактеризувати процес ліцензування закладів вищої освіти.
82. Пояснити порядок присвоєння вчених звань в Україні.
83. Дати визначення поняття «державні освітні стандарти у вищій школі».
84. Обґрунтувати складові чинники системи освіти в Україні
85. Охарактеризувати заклади вищої освіти, які діють в Україні.
86. Назвати освітні рівні у системі вищої освіти.
87. Визначити сутність поняття (ECTS) Європейської кредитно-трансферної системи та обґрунтувати мету її впровадження.
88. Проаналізувати етапи і особливості атестації закладів вищої освіти, вказати на її періодичність.
89. Розкрити алгоритми наукових робіт здобувачів освіти.
90. Обґрунтувати сутність післядипломної освіти в Україні.
91. Охарактеризувати основні ознаки Болонського процесу.
92. Дати визначення поняття «магістр».
93. Обґрунтувати систему нормативних документів сфери вищої освіти.
94. Визначити загальні принципи суспільного поділу праці в Україні.
95. Пояснити поняття «зміст навчання у ЗВО».
96. Обґрунтувати розвиток людиноцентристських тенденцій у вищій освіті.
97. Охарактеризувати основні принципи розвитку вищої освіти в Україні.
98. Довести необхідність індивідуального плану студента.
99. Значення практичної підготовки у професійній діяльності майбутніх фахівців.
100. Складові чинники ефективного розвитку освіти в Україні.

6. Рекомендована література

Основна:

1. Болюбаш Я.Я. Болонський процес: подолання стереотипів: Розмова з директором департаменту вищої освіти МОН України/ Я.Я.Болюбашем // Освіта України, 2004. № 21. С.4 - 6.
2. Борецька І.Я. Особливості рейтингового контролю знань студентів/ І.Я. Борецька // Освіта технікуми, коледжі, 2009. № 1. С. 5 - 6.
3. Бужикова Р. П. Нові пріоритети розвитку сучасної освіти/ Р. П. Бужикова // Вища освіта України, 2006. №4. С.2.
4. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / Кремень В.Г. ,Ніколаєнко С.М.,Степко М.Ф та ін. К.: "Знання", 2005. 235с.
5. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес / Дмитриченко М.Ф// К.: " Кондор", 2008. 86с.
6. Євтушевський В.А. Управління інноваційним розвитком у ВНЗ України/ В.А. Євтушевський // Проблеми освіти, 2008. № 54. С.1-2.
7. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління: Курс лекцій. /Г.В. Єльнікова// – К.:ЦППО АПН України, 2002. – 133с.
8. Єнциклопедія освіти (Авшенюк Н.М., Биков В.Ю., Даниленко Л.І., Олійник В.В та ін.). – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 683с.
9. Закон України «Про вищу освіту» / Освіта України, 2002. № 17.
10. Коваленко О.К. Чого і як треба навчати в сучасному світі гострої конкуренції: Болонський процес / О.К. Коваленко//Освіта України, 2008. № 20. С.11-12.
11. Корольв Б.І. Болонський процес: Вища школа України / Корольв Б.І. - К.: " Кондор", 2008. – 98с.
12. Корсак К.В. Вища освіта і Болонський процес / К.В. Корсак// К.: " Кондор", 2008. 112 с.
13. Кремень В.Г. Болонський процес в Україні / В.Г. Кремень// К.: " Кондор", 2008. – 126с.
14. Кремень В.Г. Вища освіта України і Болонський процес / В.Г. Кремень // К.: " Кондор", 2008. 118с.
15. Ляшкевич А. І. Організація морської освіти на півдні України в ХІХ – початку ХХІ століттях: монографія. Херсон: «Херсонська академія неперервної освіти», 2018. 478с.
16. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті. - К.: Шкільний світ, 2001.
17. Ніколаєнко С.М. Освіта в інноваційному поступі суспільства. Монографія / С.М. Ніколаєнко// - К.: "Знання", 2006. 165с.
18. Панов М.І. Вища освіта: Нормативно-правові акти про організацію освіти у ВНЗ / М.І. Панов //К.: " Кондор", 2008. 312с.
19. Пінчук Є.А. Тенденції розвитку вищої освіти в світі та Європі в предболонський період. / Є.А. Пінчук// Проблеми освіти, 2008. № 55. С. 3-4.

20. Похресник А.К. Тиск нових суспільних вимог на вищу освіту: її структура і підготовка кадрів 21 століття. / А.К. Похресник// Проблеми освіти, 2008. № 54. С.11-12.

21. Ржевська А.В. Сучасні проблеми реалізації програми європейської студентської мобільності LLL/ERASMUS. / А.В. Ржевська//Нові технології навчання, 2006. № 53. С.7-9.

22. Тимошко Г. М. Форма навчання / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.]; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. К. : Основа, 2014. С. 445.

23. Фініков Т.В. Вища освіта України: забезпечення та контроль якості /Т.В. Фініков// К.: " Кондор", 2008. – 246 с.

24. Фонтейн. П. Європа у 12 кроках /П.Фонтейн// К.: " Віва-Прінт", 2008. – 48с.

25. Цехмістова Г.С. Підготовка працівників сфери туризму на шляху Європейської інтеграції. / Г.С. Цехмістова// Нові технології навчання, 2008. - № 52. – С.11-1

26. Янковой В.С.Болонский процесс: путем европейской интеграции / В.С. Янковой // [Электронный ресурс] <http://www.zerkalo.nedeli.com/je/show/465>.

Додаткова:

1. Алексеенко Т. А. Управління якістю підготовки фахівців в університеті в контексті Болонського процесу / Т. А. Алексеенко // Педагог. процес: теорія і практика : зб. наук. праць. К., 2004. Вип. 1. С. 7-18.

2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Історія. Проблеми / А.М. Алексюк// К. : Либідь, 1998. 558 с.

3. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волошук [та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя ; АПН України, Інститут вищої освіти. К. : Педагогічна думка, 2009. 256 с.

4. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. 271 с.

5. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посібн. для викл., аспір., студ. магістр. / Л. В. Артемова// К. : Кондор, 2008. – 272 с.

6. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2004. 384 с.

7. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістрантів / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

8. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посібник / О. І. Гура. К., 2005 224 с.

9. Дидактичні системи у вищій освіті : навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 121 с.

10. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / І. М. Дичківська. К. : Академвидав. 2004. – 334 с.

11. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / В. В. Кудіна, М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. 2-ге вид., доп. і переробл. К. : Ленвіт, 2007. 194 с.

12. Лекції з педагогіки вищої школи / за ред. В. І. Лозової. Х. : ОВС, 2006. 496 с.

13. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи: теорія виховання : навч. посіб. / А. А. Марушкевич ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : ВПЦ "Київський ун-т", 2006. 60 с.

14. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / В. М. Нагаєв// К. : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.

15. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті // Освіта України. 2001. № 1. С. 22-25.

16. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи / В. Л. Ортинський// К. : Центр учбової літератури, 2009. 470 с.

17. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.

18. Педагогіка вищої школи / за ред. В. Г. Кременя// К. : Педагогічна думка, 2009. – 255 с.

19. Педагогіка вищої школи : словник-довідник / Гуманитарний ун-т "Запорізький ін-т держ. та муніципального управління" ; укл. О.О. Фунтікова. – Запоріжжя : ГУ ЗІДМУ, 2007. 404 с.

20. Руснак І. С. Педагогіка і психологія вищої школи : навч.- метод. посібн. / І. С. Руснак, М. Г. Іванчук ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. 2-ге вид., доп. Чернівці : Букрек, 2009. 176 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база. Київ: Освіта. Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (Редакція станом на 06.09.2014). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

4. Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/>

5. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua

6. Онлайн енциклопедія «Британіка» www.britannica.com Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія» www.uk.wikipedia.org

7. Електронна бібліотека http://pidruchniki.com/19930625/pedagogika/tehnologiyi_metodi_navchannya_suchasniy_vischiy_shkoli

8. Електронна бібліотека <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2005/42-29-5.pdf>

9. Національний Темпус-офіс в Україні <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj>